

Sigrid Kruse

Kvinnan och samhällsarbetet

Flygbland N:o 1. Utgivet af Styrelsen för Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Karlskrona. Karlskrona, Amiraliets- & Stadsboktryckeriet, 1905.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Kungl. biblioteket.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Kungl. biblioteket och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/KruseS/titlar/KvinnanOchSamhällsarbetet/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb2752410-faksimil>

Flygblad N:o 1.

Utgilvet af

Styrelsen för Föreningen för kvinnans politiska
rösträtt i Karlskrona.

Kvinnan och samhällsarbetet.

Samhällsförhållandena i vårt land ha sedan 1866 genomgått stora förändringar, och det representationskick, som då hälsades med jubel därför att det öppnade riksdagen för så många uteslutne, är ej längre tillfredsställande. Åter står rösträttsrättfrågan främst bland de inre politiska frågor, som vänta sin lösning, och det är en lifssak för vårt land att få den löst så, att de medborgerliga rättigheterna och plikter utsträcker till alla myndiga medborgare. — Det finnes ännu många uteslutne, som kan tillföra staten ny styrka och det är väl numera ingen, som ej erkänner, att vi behöfva en så utsträckt rösträtt, att hela samhället blir representeradt i riksdagen.

Hela samhället — höra då ej också kvinnorna dit?

Tillhöra de ej samma fädernesland och älska de ej det liksom männen? Ha de ej visat sig ha förstånd nog att sköta de tjänstebefattningar, som de till stort antal inneha så väl för det allmänna som för enskilda? Ha de ej visat sig som ordentliga och laglydiga medborgare?

Och slutligen — har icke samhället i sin helhet behof af de kvinnliga krafterna och det kvinnliga arbetet, och ha ej kvinnorna intressen att bevaka?

Om man jämför vårt samhälle med det för 50 år sedan, så är det en mängd olikheter, som genast faller i ögonen. Då voro städerna små, och på landsbygden bodde man långt från hvarandra. De bristfälliga kommunikationerna gjorde, att man ej ofta träffade samman, och hemmet blef mera än nu eit samhälle för sig. Här förfärdigades det mesta, som behöfdes till hushållet, och husmor, döttrar och pigor hade fullt upp att göra med att spinna och väfva, baka och brygga m. m. Storingustriern har emellertid framgångsrikt konkurrerat med kvinnoarbetet i hemmet, och nu är det ingen uträk-

1905

Polit. R.
Röstr.
Politisk
(Ry)
o

ning att tillverka för hand det man köper bättre och billigare från fabrikerna. Förr kunde, snart sagdt, huru många kvinnliga krafter som helst finna sysselsättning inom hemmet, och de ogifta döttrarna kände sig nyttiga och på sin plats i fädernehemmet, tills de fingo ett eget hem att arbeta i.

Men då detta arbetsfält togs bort från de vuxna kvinnliga familjmedlemmarna, kände de sig som en börda i stället för en hjälp och blefvo nödgade att försörja sig genom annat arbete.

Det gick ej utan kamp. Det fanns ju en tid, då Fredrika Bremers åsikter om kvinnornas själf försörjning och sträfvande efter arbete utom hemmet ansågos högst okvinnliga och radikala, och då de kvinnor, som uppoffrande och oförtrutet sträfvade för bättre arbetsförhållanden för sina medsystrar, fingo uppbära hån och förakt för sitt arbete. Nu skicka de kvinnligaste mödrar och de mest konservativa fäder sina döttrar till de undervisningsanstalter, som först genom en ihärdig och ofta hård kamp af de förhånade s. k. emanciperade damerna, blifvit öppnade för kvinnorna, och jag har ännu aldrig hört någon far, som blifvit lyckliggjord med ett halft dussin döttrar, hvilken ej anser det i sin ordning att åtminstone en del af dessa skola försörja sig själfva.

Men i och med detsamma, att kvinnan som myndig själf försörjande medlem träder in i samhället, kommer hon naturligtvis att få en annan ställning inom detta än förut.

Hon känner sig mera som medborgarinna, och vår lagstiftning är alls icke främmande för att kvinnan, då hon som medborgarinna har direkta skyldigheter mot samhället, hon äfven bör vara röstberättigad. — I kommunallagstiftningen är denna princip erkänd och nästan genomförd.

Dessa lagar äro redan gamla, men, då man hvarken i hem eller skola talar därom, lefva ännu en mängd röstberättigade kvinnor i lycklig okunnighet om deras existens och på många ställen väcker det rent af uppseende om kvinnor begagna sin rösträtt. Det hände i landtkommun i närheten af Karlskrona att en äldre inom samhället mycket ansedd, röstberättigad dam en dag gick upp till kommunalstämman — det väckte allmän förvåning, och då stämman var slut, gick ordföranden fram och tackade henne för *besöket*.

Att männen ensamma sköta alla allmänna angelägenheter, anses ännu af de flesta som det naturligaste och riktigaste — icke därför att man finner att allting är så väl beställt, visst icke — ej heller därför att man tycker att ens manliga bekantskapskrets är så utomordentligt öfverlägsen — men därför att det är en gammal vana och — därför att det är så bekvämt.

Men ju mera kompliceradt samhället blir, ju mera som drages från hemmets område inom samhällets, desto tydligare blir det, att man behöfver taga vara på de kvinnliga krafterna i samhällsarbetets tjänst.

Det är många, kanske de fleste ärenden, som männen bättre kunna sköta, men det finnes också stora ooh för samhället ytterst viktiga områden, där de alltid sökt och måste söka kvinnans hjälp. Behöfva ej såväl mödrar som fäder ha något inflytande, då man skall ordna och bestämma om ungdomens uppfostran och undervisning?

Skulle det ej vara nyttigt om kvinnan hade något att säga vid behandlingen af frågor, som så nära beröra hemmens och familjens intressen som bostadsfrågan, brännvinslagstiftning, sjuk- och ålderdomsförsäkring, eller när det gäller lagar angående kvinnan?

Man och kvinna ha i tidernas början ställts bredvid hvarandra för att hjälpa hvarandra att bygga hem, och då hemmet vidgades till samhälle, behöfva de fortfarande bistå hvarandra, på det att detta må bli hvad det bör vara.

Och det är först då kvinnan känner sig som fullmyndig och ansvarig medlem inom samhället, som hon verkamt och målmedvetet kan tjäna det. Det är intet annat än undanflykter, då det säges, att hon ännu är omogen för politisk rösträtt. Skulle hvar man undergå politisk mogenhetspröfning, innan han tillätes att gå till valurnan, så är det nog fara värdt, att rösträtten blefve ganska inskränkt, vare sig pröfningen skulle företagas efter moraliska eller intellektuella grunder.

Men man säger att det är "okvinnligt" att befatta sig med politik. Det är nog intet ord i språket, som missbrukats så som *okvinnligt* — intet som så ofta säges utan tanke på dess innebörd, och fastän man vet det, så förfelar det sällan att verka skrämmande.

Det är ingen kvinna, som vill vara okvinnlig, men det är väl ingen, som på allvar tror, att kvinnligheten ligger i likgiltighet och förakt för allvarliga saker, som ha betydelse för hela mänskligheten.

En kvinna är då väl dock först och främst *människa*, och det som angår samhället i sin helhet angår väl också henne. Hon och hennes närmaste måste ju lyda under de lagar, som stiftats, och då kunna de väl ej vara likgiltiga för henne.

Det är ett gammalt inrotadt fel, som har sin grund i en snedvriden uppfostran, att kvinnorna ofta ha allför litet intresse för allmänna frågor — ett fel, som är vanligt, men som alls icke befordrar deras kvinnlighet. Lika litet, som vi väl tycka, att de fel som äro vanliga bland männen befordra deras manlighet. Det ha vi väl kommit öfver, att anse det

manligt att supä och röka och slåss och kvinnligt att ha sinne för hjälps och ytlighet.

Behöfs kvinnan i samhällsarbetet, och har hon där en viktig och ansvarsfull plats att fylla, så bör hon ej undandraga sig sin plikt af bekvämlighetskänsla eller falsk blygsamhet. Den äkta blygsamheten är ej att undandraga sig ett arbete utan att göra det så godt man kan, man må sedan skörda beröm eller ofack.

Har man fått ögonen upp för, att kvinnan har något att som samhällsmedlem gifva sitt fädernesland — att det finnes områden, där hennes inflytande nu saknas, att hon inom samhället liksom inom familjen har plikt och förmåga att hand i hand med mannen arbeta för det allmänna bästa, så bör man naturligtvis sträfva efter att få tillfälle till det genom att få vara med att välja medlemmar till representationen.

Frågan om kvinnans politiska rösträtt har nu åtskilliga gånger varit före vid riksdagen. Senast vid lagtima riksdagen 1905 då motion väcktes därom af 58 medlemmar af riksdagens andra kammare. Motionen afslögs visserligen då, men för hvarje gång frågan kommer upp, vinner den allt flera vämmen, och för hvar gång den bringas under diskussion, klarna begreppen om dess verkliga betydelse för allt flera.

Bland kvinnorna själfva är det emellertid ännu många, som inbilla sig, att det är något farligt och radikalt, och att man behöfver försunna man och barn och hem för det att man vidgar sitt intresse, så att det också riktas på allmänna angelägenheter och för att man hvar tredje år ägnade några timmar åt att sätta sig in i riksdagsmannakandidaternas åsikter och bilda sig en mening om deras kompetens samt lämna sin röstsedel. Skulle en verkligt viktig angelägenhet inom hemmet hindra henne därifrån, så får hon väl låta bli, men det är ju ej ett skäl att motsätta sig att de, som har tid och intresse för det, få tillfälle att vara med.

Kan det verkligen låta så skrämmande och radikalt att hvarje samhällsmedlem, man eller kvinna, som uppfylla sina medborgerliga skyldigheter också böra ha rättighet att vara med att bestämma om samhällets angelägenheter?

Det är detta, som är de kvinnliga rösträttsföreningarnas enkla program, och jag tror, att för hvar och en, som bryr sig om att fördomsfritt tänka öfver saken, skall det ej mera synas hvarken farligt eller oerhördt.

Sigrid Kruse.